

Voedseltekort voor Spaanse Vale Gieren *Gyps fulvus*?

Martijn de Jonge

De afgelopen tijd is in verschillende media gesuggereerd dat er door de maatregelen rond BSE en Mond-en-Klauwzeer een voedseltekort dreigt voor de Spaanse gieren. Kadavers zouden niet meer in het land achtergelaten mogen worden, maar naar de destructie dienen te worden afgevoerd. Volgens sommigen zou dit ook de aanwezigheid van de 18 Vale Gieren, begin juli, in ons land verklaren.

Aangezien er ook in Spanje een verschil is tussen woord en daad, checkte ik afgelopen Pasen en zomer een aantal bekende kadaverdumps in de provincie Huesca, gelegen tussen Pyreneeën en Ebro. Daarnaast zocht ik naar etende gierengroepen in het veld. Het resultaat zag er als volgt uit:

1. Puerto Oroël: grote kadaverstort bij Jaca die al tientallen jaren in gebruik is voor schapen, koeien, paarden, muilezels en biggen. Op 23 juli lagen er 8 schapenkarkassen, 1 uitgegeten paard, 1 koekarkas en 2 verse middelgrote honden. Daarnaast honderden botten, wervels, huidrestanten en gierenveren.
2. Bailo: kleine afvalstort bij paardenboerderij van de deelstaatregering (DGA) waar op 27 juli ongeveer 80 Vale Gieren vergezeld van 3 raven *Corvus corax* en 2 Aasgieren *Neophron percnopterus* aten van drie varkenspoten. Een paardenverzorger vertelde dat de herders in het veld de dode dieren nog steeds gewoon achterlaten.
3. Ayerbe: grote huisvuil- en kadaverstort die al tientallen jaren in gebruik is en frequent wordt bezocht door Aasgieren, Vale Gieren en Rode Wouwen *Milvus milvus*. Op 25 juli lag er niks op de plek die wordt aangeduid als 'gecontroleerde kadaverstort'. Alleen het karkas van een wild zwijn lag nog steeds op dezelfde plaats waar het Pasen 2001 ook lag. Waarschijnlijk een verkeersslachtoffer die hier wel vaker gedumpt worden.
4. Monte Aragon: grote schapendump waar regelmatig Vale Gieren komen eten. Verspreid over een oppervlak van verschillende hectaren lagen hier op 3 mei duizenden schapenbotten en schedels. Allemaal oud materiaal zonder huidresten of wol. In het verleden lagen hier regelmatig verse schapen, geiten en honden.
5. Sierra de Alcubierre: dit gebied ligt ten zuiden van Huesca in de aangrenzende provincie Zaragoza. Op 4 mei trok een kolom van c. 75 Vale Gieren in de omgeving van Lanaja de aandacht. Er bleek bij een aantal bio-industriestallen een groot varken te liggen waar enkele gieren van aten.
6. Ayerbe: ten westen van dit dorp zaten op 29 juli achter een varkenshouderij 120 Vale Gieren op een kale akker. Er bleken 4 verse varkens te liggen waarvan gegeten werd. Tevens lagen hier nog 8 kaalgevreten karkassen van varkens. Een lokale politicus vertelde dat er geen destructiecapaciteit is en dat boeren hun kadavers niet honderden kilometers kunnen vervoeren of diep in de grond

begraven zoals de wet voorschrijft. Hoewel de Spaanse veldpolitie 'Seprona' (afdeling van Guardia Civil) soms procesverbaal opmaakt, komt het zelden tot vervolging. Op 30 juli waren de 4 varkens geheel kaalgevreten.

Voorzichtig kun je stellen dat er op dit moment in de provincie Huesca geen acuut voedselgebrek is voor Vale Gieren en andere aaseters. Hoewel de officiële kadaverstorts niet meer in gebruik zijn, wordt er in de buitengebieden als vanouds gedumpt. Zowel door de bioschuren als door de rondtrekkende schapen- en geitenherders. Daarnaast kent de dunbevolkte regio een wildstand met gems, edelhert, ree en wild zwijn.

Adulte Aasgier, Extremadura, Spanje, augustus 1998 (Martijn de Jonge). *Adult Egyptian Vulture, Extremedaru, Spain, August 1998.*

De Spaanse populatie Vale Gieren is tussen 1989 en 1999 gegroeid van 9000 tot 18.000 broedparen (Kees Woutersen), wat ongetwijfeld druk legt op de beschikbare voedselbronnen. Vooral onvolwassen, niet-plaatsgebonden vogels zouden hierdoor kunnen gaan zwerven.

Naschrift

Op 2 augustus brak ten noorden van Ayerbe een bosbrand uit die de driehoek Riglos-Sarsamarcuello-Ayerbe verwoestte. 4500 ha mediterrane bos ging in drie dagen tijd verloren. Overigens wordt deze regio ook bedreigd door de aanleg van een stuwdam

in de Rio Gallego die het lage gebied bij Riglos onder water zal doen lopen. De dam gaat gebouwd worden bij Biscarrues en moet een bijdrage leveren aan de waterbehoefte van Zuid- en Oost-Spanje.

Adulte Vale Gier, Extremadura in Spanje, januari 1998 (Martijn de Jonge). *Adult Griffon Vulture, Extremadura, Spain, January 1998.*

Summary: Food shortage in Spanish Griffon Vultures *Gyps fulvus*?

It has been suggested that outbreaks of BSE and Foot-and-Mouth disease resulted in a more controlled way of carcass disposal in livestock rearing regions in Spain, thus negatively impacting food availability for vultures. Carcass availability was tested in July 2001 in the province of Huesca. At eight carcass dumps which had been used in the recent past, four still contained fresh carcasses and had feeding Griffons, Egyptian Vultures *Neophron percnopterus*, Ravens *Corvus corax* and/or Red Kites *Mivus milvus*. Official carcass dumps were apparently not used anymore, but smaller dumps are still in use. Solitary carcasses can be found near herds of sheep and goats and in the vicinity of livestock-rearing farms. Food shortage is therefore probably not -yet- an issue.

Adres: Simonshavenstraat 38, 1107 VB Amsterdam.